

gen af tilbudene til sindslidende på sundhedsområdet i de nærmest kommende år.

I aftalen indgår en udmøntning af den statslige bevilling på 400 mio. kr., der er afsat på finansloven for 1997 til over 3 års perioden 1997-1999 at forbedre forholdene på de psykiatriske sygehuse og afdelinger. Hovedparten af de statslige bevillinger udmøntes som tilskud med op til 40 pct. af de amtskommunale, incl. Hovedstadens Sygehusfællesskabs, anlægsudgifter.

For så vidt angår *behandlingskapaciteten* er der enighed om, at der skal være balance i kapaciteten mellem sociale tilbud og tilbud i sundhedsvæsenet. Sengekapaaciteten skal tilrettelægges således, at belægningsprocenten på den enkelte afdeling ikke hyppigt eller i længere perioder ligger over det normale. Der er endvidere enighed om, at antallet af psykiatriske senge ikke reduceres uden tilsvarende oprettelse af døgnpladser i den sociale sektor.

Om *de fysiske rammer* anføres i aftalen, at det fysiske miljø har indflydelse på resultatet af behandlingen på psykiatriske afdelinger. Erfaringen viser, at især psykiatriske patienter har brug for rum omkring sig, og at god plads navnlig på lukkede afdelinger nedsætter affektudbrud og aggressivitet.

Endvidere fremhæves vigtigheden af, at indretningen af psykiatriske afdelinger er så boligende og imødekommende som muligt med høj prioritering af dagslysarealer og moderne indretning. Indretningen bør være overskuelig og bestræbe sig på at være rummelig og give god plads til den enkelte patient. Det gælder både i den akutte fase og i den efterfølgende behandlingsfase.

Der er på den baggrund enighed om, at de kommunale parter i de kommende år fortsætter og forstærker indsatsen for at forbedre de fysiske rammer på de psykiatriske sygehuse og afdelinger. Af den statslige bevilling på 400 mio. kr. er der afsat et beløb på 300 mio. kr., hvoraf der kan ydes tilskud til forbedring af de fysiske rammer.

Af disse 300 mio. er der foretaget en foreløbig fordeling, således at 200 mio. søges anvendt til at støtte etablering af enestuer, mens 100 mio. søges anvendt som tilskud til moderniseringer i øvrigt.

Ifølge den undersøgelse, som Sundhedsministeriet gennemførte i foråret 1996 i samarbejde med Amtsrådsforeningen og Hovedstadens Sygehusfællesskab, findes der i alt 4.148 psykiatriske heldøgnsenge på landets psykiatriske afdelinger. Ca. 42 pct. heraf (1742 senge) er placeret på *enestuer*. Dækningsgraden med enestuer er størst på de retspsykiatriske og langtidpsykiatriske afsnit, hvor henholdsvis ca. 65 pct. og 58 pct. af sengene findes på enestuer. Dækningsgraden er lavest på de almen åbne psyki-

atriske og gerontopsykiatriske afsnit. På de lukkede afsnit findes ca. halvdelen af sengene på enestuer.

Ifølge aftalen er det målsætningen, at alle patienter skal have tilbud om *enestue*. Da under halvdelen af landets psykiatriske senge er placeret på enestuer, må der påregnes en længere etableringsperiode, før dette mål er nået. Der er i den forbindelse enighed om, at de kommunale parter i de nærmeste år gør en målrettet indsats for at udvide antallet af enestuer væsentligt.

Aftalen vil ved en fuld udnyttelse af de 200 mio., der er afsat til at støtte etablering af enestuer, betyde, at der etableres enestuer for ½ mia. kr. Antallet af enestuer forventedes på den baggrund at kunne øges med mindst 400 i perioden 1997-99. Det kan imidlertid nu konstateres, at amterne og Hovedstadens Sygehusfællesskab i perioden planlægger at øge antallet af enestuer med 600-800.

For så vidt angår *fællesarealer, beskæftigelse og undervisning* er parterne enige om en målsætning om, at alle patienter skal have mulighed for mindst ét miljøsift om dagen, herunder mulighed for at komme ud i frisk luft dagligt. Der skal være adgang til fællesarealer, f.eks. beskæftigelsesterapi, undervisningslokaler, udendørsareal, mulighed for udøvelse af sport eller anden fysisk udfoldelse samt dagligstue eller TV-stue.

Der er i aftalen opnået enighed om at arbejde for at udvide uddannelseskapaaciteten på det psykiatriske område med henblik på at sikre de nødvendige *personaleressourcer* i forbindelse med den psykiatriske behandling og pleje. Der er enighed om, at en differentieret og veluddannet personalegruppe er afgørende for såvel opretholdelsen som udviklingen af kvaliteten i den psykiatriske behandling. Der er endvidere enighed om at arbejde hurtigst muligt for at udvide uddannelseskapaaciteten for speciallæger i psykiatri til et niveau, der sikrer, at behovet for denne gruppe af fagpersonale bl.a. på de psykiatriske afdelinger kan imødekommes.

Der er på den baggrund afsat 50 mio. kr. af den statslige bevilling på 400 mio. kr. til tilskud i forbindelse med oprettelse af nye uddannelsesstillinger på området. Af de 50 mio. kr. vil der også kunne ydes tilskud til etablering af specialuddannelsen for sygeplejersker i psykiatrisk sygepleje.

Af aftalen fremgår desuden, at parterne er enige om, at gennemførelsen af aftalen følges nøje. Sundhedsministeriet har i samarbejde med Amtsrådsforeningen og Hovedstadens Sygehusfællesskab indledt en nærmere undersøgelse af de enkelte amters udbygning af de fysiske rammer på de psykiatriske afdelinger. Undersøgelsen skal tillige belyse eventuelle barrierer for en yderligere forstærket indsats.